Верховна Рада України

Національна Комісія з радіаційного захисту населення України

2014

Голова Національної комісії з радіаційного захисту населення України

Прискорення науково-технічного прогресу, розвиток промисловості і транспорту, урбанізація населення обумовлює зростання попиту на енергію, зокрема ядерну. Частка АЕС у загальному виробництві електроенергії в Україні становить 45,1%. Ядерні установки та джерела іонізуючого випромінювання застосовуються в Україні в багатьох галузях виробництва – енергетиці, медицині, геології, будівництві, сільському господарстві, в наукових дослідженнях тощо. Радіаційні та ядерні технології – потужний інструмент, що дозволяє досягти вищого рівня науково-технічного та соціально-економічного розвитку суспільства. Що обумовлює їхній високий рівень запитаності та перспективності.

Враховуючи подальше впровадження і постійне розширення сфери застосування ядерних і радіаційних технологій, радіаційний захист населення та персоналу підприємств ядерної галузі стає одним з головних приорітетів державної політики в Україні.

Гарантування високого рівня безпеки при використанні ядерних та радіаційних технологій потребує потужної науково-технічної підтримки, високого рівня науково-експертного супроводу та результатів постійних профільних наукових досліджень.

Для вирішення численних і складних проблем наукового забезпечення державної політики у сфері використання ядерної енергії загальноприйнятою і найбільш ефективною міжнародною практикою є створення окремого незалежного науково-експертного органу. Ці важливі функції наукового супроводу державної політики виконує Національна комісія з радіаційного захисту населення. Фахівці, що входять до її складу, є визнаними експертами у сфері медицини, радіобіології, екології та техніки, чий високий науковий рівень є визнаним міжнародною науковою спільнотою.

Народний депутат України V та VI скликань,
доктор економічних наук, професор,
заслужений економіст України
СКУБЕНКО Володимир Петрович

Історія Комісії

16 липня 1990 року український народ в Декларації про державний суверенітет України проголосив незалежність українського народу.

Враховуючи виключну суспільну значущість ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, важливість та складність цього завдання у розділі 7 Декларації, присвяченому екологічній безпеці, проголошено, що «Українська РСР має національну комісію радіаційного захисту населення».

У лютому 1991 року постановами Президії Верховної Ради Української РСР було затверджено тимчасове Положення про Комісію та призначений її керівник. Головою НКРЗУ став академік Національної академії наук України, доктор біологічних наук, професор, академік-сектретар відділення біології НАН України, завідуючий відділом біофізики та клітинної біології Інституту біології та генетичної інженерії Національної академії наук України – Гродзинський Дмитро Михайлович.

Того ж року було сформовано перший склад Комісії, до якого увійшли 25 провідних вчених країни в галузі медицини та біології, математики та ядерної фізики, радіоекології та аграрних наук.

Діяльність Комісії першого скликання була спрямована у першу чергу на вирішення проблем регламентації радіаційного захисту населення, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

У 1999 році Верховною Радою України було затверджено постійне Положення про Комісію, а у 2000 році – її новий склад у кількості 30 осіб.

Діяльність цього складу було зосереджено на удосконалення нормативно-правової бази у сфері радіаційної безпеки, розвитку методичного забезпечення, гармонізації національних та міжнародних норм, стандартів та правил.

У 2009 році Верховною Радою України було прийнято Положення, яким визначений статус Національної комісії з радіаційного захисту населення України як постійно діючого вищого незалежного колегіального науково-експертного дорадчо-консультативного органу з питань протирадіаційного захисту та радіаційної безпеки населення України.

У грудні 2009 року постановою Верховної Ради України було затверджено новий склад комісії у кількості 45 осіб. Головою Комісії став доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України Скубенко Володимир Петрович, народний депутат 5 та 6-го скликань, голова підкомітету з питань тех-ногенної та радіаційної безпеки та надзвичайних ситуацій Комітету Верховної Ради України з питань еколо-гічної політики, природокористування та ліквіда-ції наслідків Чорнобильської катастрофи.

Діяльність Комісії протягом 2009-2014 рр. структуровано за 7 Комітетами, кожен з яких відповідає певному напрямку державної політики в галузі протирадіаційної безпеки населення України. До кола основних питань діяльності Комісії останніми роками додалися виклики, пов'язані з подовженням строків експлуатації АЕС в Україні, переглядом меж забруднених зон, необхідністю удосконалення нормативно-методичного забезпечення радіаційного захисту населення України та гармонізації ядерного законодавства.

Про високий професійний рівень та науковий рівень Комісії говорить той факт, що у її складі 10 академіків та 8 членів-кореспондентів, у тому числі:

6 академіків і 4 члена-кореспондента Національної академії наук України,

2 академіка Національної академії аграрних наук України,

2 академік та 3 члена-кореспондента Національної академії медичних наук України,

1 академік та 1 член-кореспондент Національної академії правових наук України.

Членами Комісії обрано 38 докторів наук та 5 кандидатів наук, у тому числі:

13 докторів медичних наук;
8 докторів біологічних наук;
6 докторів технічних наук;
4 доктора фізико-математичних наук;
2 доктора геолого-мінералогічних наук;
2 доктора юридичних наук;
1 доктор економічних наук;
1 доктор аграрних наук;
1 доктор хімічних наук.

Керівництво та структура Комісії

Голова Комісії

СКУБЕНКО Володимир Петрович,

Народний депутат України V та VI скликань, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України.

Заступники Голови Комісії

КУХАР Валерій Петрович,

академік Національної академії наук, доктор хімічних наук, професор, директор Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії.

СЕРДЮК Андрій Михайлович,

академік Національної академії медичних наук України, доктор медичних наук, професор, Президент Національної академії медичних наук України, директор Інституту гігієни та медичної екології имені О.М. Марзеєва.

Вчений секретар

БАЗИКА Дмитро Анатолійович,

член-кореспондент НАМНУ, доктор медичних наук, професор, Генеральний директор Наукового центра радіаційної медицини Національної академії медичних наук України.

Структура Національної комісії з радіаційного захисту населення України

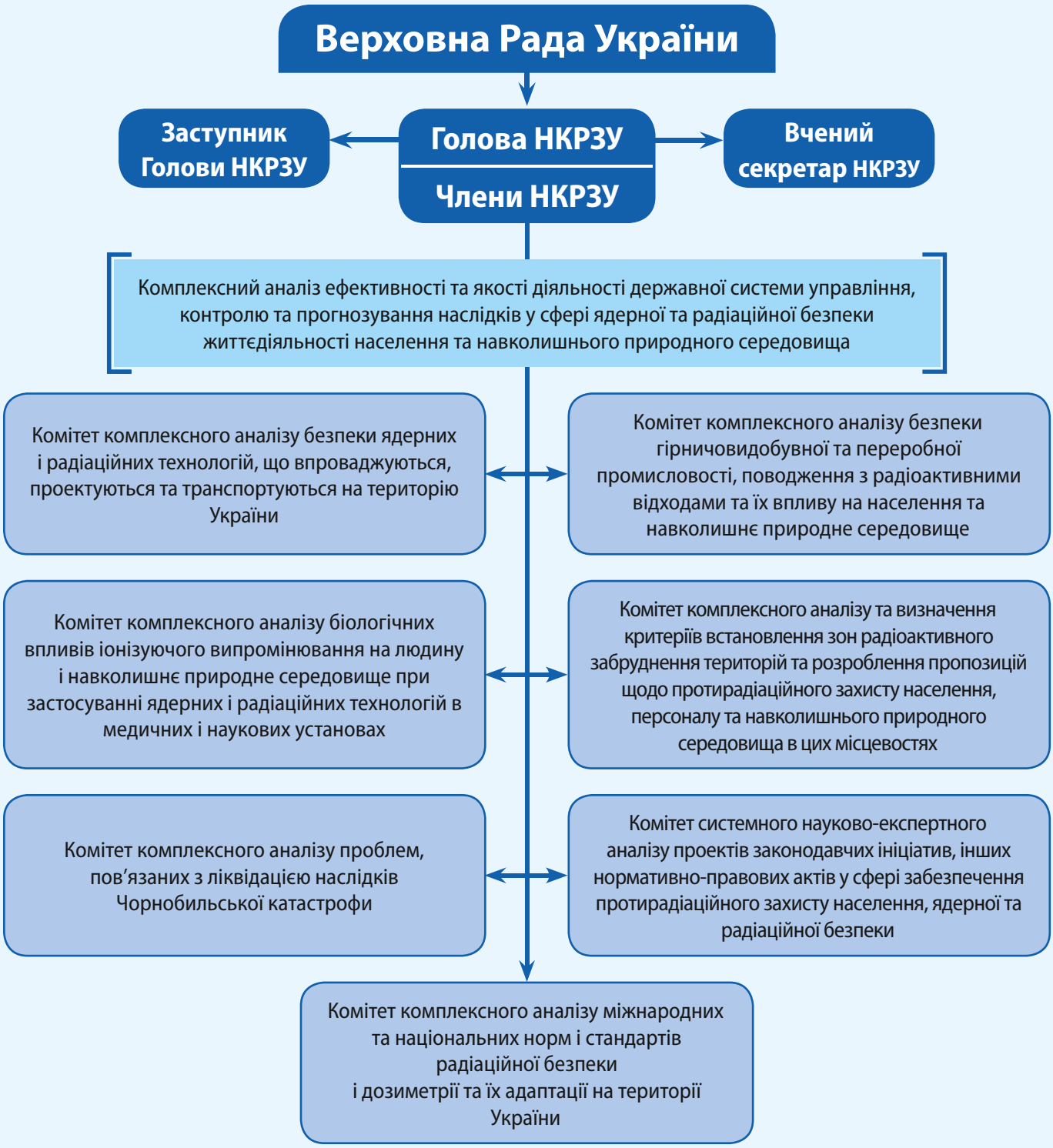

Відповідно до рішення Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи від 04 листопада 2009 року № 58/5, для ефективної організації роботи, у Комісії створені 7 постійно діючих Комітетів.

Склад Комісії

Склад НКРЗУ був затверджений постановою Верховної Ради України «Про чисельність та персональний склад Національної комісії з радіаційного захисту населення України» від 23 грудня 2009 року № 1791.

АКИМОВ Олександр Михайлович,
доктор технічних наук, професор, керівник Учбово-наукового Інституту ядерно-хімічних технологій Севастопольського національного університету ядерної енергії та промисловості Міністерства енергетики та вугільної промисловості України; академік Міжнародної академії наук екології безпеки людини і природи;
експерт з питань атомної енергетики та промисловості, поводження з РАВ природнього походження.

БАЗИКА Дмитро Анатолійович,
член-кореспондент НАМНУ, доктор медичних наук, професор, Генеральний директор Наукового центра радіаційної медицини Національної академії медичних наук України, *експерт з питань радіаційної медицини.*

БАЛЮК Галина Іванівна,
член-кореспондент Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор кафедри Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
експерт з питань ядерного, екологічного права, правового забезпечення у сфері радіоекології та радіаційної безпеки в Україні.

БАРДОВ Василь Гаврилович,
член-кореспондент Національної академії медичних наук України, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри гігієни та екології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця Міністерства охорони здоров'я України;
експерт з питань радіаційної гігієни, радіоекології та радіаційної медицини.

БОНДАРЕНКО Олег Олександрович,
доктор біологічних наук, завідувач кафедрою державного управління для сталого розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України;
експерт з питань радіоекології та радіаційного захисту населення України.

БОРИСЮК Михайло Миколайович,
кандидат сільськогосподарських наук із спеціальності екологія, завідувач секретаріатом Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;
фахівець з питань законодавства в сфері ядерної та радіаційної безпеки, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

ВИШНЕВСЬКИЙ Іван Миколайович,
академік Національної академії наук України, доктор фізико-математичних наук, професор, почесний директор Інституту ядерних досліджень Національної академії наук України; голова Комітету НКРЗУ з комплексного аналізу безпеки ядерних і радіаційних технологій, що впроваджуються, проектуються та транспортуються на територію України;
експерт в галузі ядерної фізики, ядерної енергетики, радіоекології.

ГОРОВА Алла Іванівна,
доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри екології Національного гірничого університету Міністерства освіти і науки України; дійсний член Української екологічної академії наук, Міжнародної академії фундаментальних основ буття та Міжнародної академії аграрної освіти;
експерт з питань захисту генофонду нації від пошкоджуючої дії іонізуючого випромінювання та хімічних факторів.

ГРОДЗИНСЬКИЙ Дмитро Михайлович,
академік Національної академії наук України, доктор біологічних наук, професор, радник Президії Національної академії наук України, завідуючий відділом Інституту клітинної біології та генетичної інженерії Національної академії наук України; фундатор та найактивніший член Національної комісії радіаційного захисту населення України;
експерт з питань радіобіології, фізіології рослин, радіаційного захисту населення.

ГУДКОВ Ігор Миколайович,
академік Національної академії аграрних наук України, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри радіобіології та радіоекології Національного університету біоресурсів і природокористування України Кабінету Міністрів України;
експерт з питань радіобіології та радіоекології, протирадіаційних заходів в аграрному секторі України.

ДУБКОВСЬКИЙ Вячеслав Олександрович,
доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри атомних електричних станцій Одеського національного політехнічного університету Міністерства освіти і науки України;
експерт з питань атомної промисловості.

ЗАБУЛОНОВ Юрій Леонідович,
член-кореспондент Національної академії наук України, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу ядерно-фізичних технологій Інституту геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій;
експерт з питань ядерної енергетики та ядерної фізики.

КАМІНСЬКИЙ Вячеслав Володимирович,
доктор медичних наук, професор, директор Київського міського центру репродуктивної та перинатальної медицини Київської міської державної адміністрації, головний акушер-гінеколог Міністерства охорони здоров'я України, завідуючий кафедрою Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупіка Міністерства охорони здоров'я України;
експерт з питань акушерства, гінекології, репродуктології та протирадіаційного захисту, радіаційної безпеки населення України.

КАЧИНСЬКИЙ Анатолій Броніславович,
доктор технічних наук, кандидат фізико-математичних наук, професор, радник Директора Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України;
експерт з питань техногенної безпеки.

КАШПАРОВ Валерій Олександрович,
доктор біологічних наук, директор Українського науково-дослідного інституту сільськогосподарської радіології Національного університету біоресурсів і природокористування України Кабінету Міністрів України; голова Комітету НКРЗУ з комплексного аналізу та визначення критеріїв встановлення зон радіоактивного забруднення територій та розроблення пропозицій щодо протирадіаційного захисту населення, персоналу та навколишнього природного середовища в цих місцевостях; *експерт з питань радіоекології і радіобіології, протирадіаційних заходів в аграр-ному секторі України у зв'язку з наслідками Чорнобильської катастрофи, радіа-ційного захисту та ядерної безпеки.*

КЛЕПІКОВ Вячеслав Федорович,
член-кореспондент Національної академії наук України, доктор фізико-математичних наук, професор, директор Інституту електрофізики і радіаційних технологій Національної академії наук України;
експерт з питань радіаційних технологій, ядерної фізики та ядерної енергетики.

КЛИМЕНКО Сергій Вікторович,
доктор медичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри Національного медичного університету імені О.О. Богомольця Міністерства охорони здоров'я України;
експерт з питань радіаційної медицини.

КОВАЛЕНКО Григорій Дмитрович,
доктор фізико-математичних наук, професор, завідуючий лабораторією радіологічної безпеки та радіаційного моніторингу Українського науково-дослідного інституту екологічних проблем Міністерства екології та природних ресурсів України;
експерт з питань радіоекології та радіоекологічної безпеки.

КОПИЛЕНКО Олександр Любимович,
член-кореспондент Національної академії наук України, академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, член Центральної виборчої комісії; директор Інституту законодавства Верховної Ради України, голова Комітету НКРЗУ з системного науково-експертного аналізу проектів законодавчих ініціатив, інших нормативно-правових актів у сфері забезпечення протирадіаційного захисту населення, ядерної та радіаційної безпеки;
експерт з питань науково-правового забезпечення в сфері законодавства.

КОСТЕНЕЦЬКИЙ Михайло Ілліч,
кандидат медичних наук, завідуючий лабораторією фізичних факторів Державного закладу «Запорізький обласний санітарно-епідеміологічний лабораторний Центр» Державної санітарно-епідеміологічної служби України;
експерт з питань радіаційної гігієни.

КОШИК Юрій Йосипович,
кандидат технічних наук, радник директора Українського науково-дослідного та проектно-розвідувального інституту промислової технології (УкрНДПРІ-промтехнології) Міністерства енергетики та вугільної промисловості України;
експерт з питань атомної промисловості та радіаційного захисту.

КРАСНОВ Володимир Павлович,
доктор сільськогосподарських наук, професор, директор Поліського філіалу Українського науково-дослідного інституту лісового господарства і агролісомеліорації імені Г.М. Висоцького Державного комітету лісового господарства України та Національної академії наук України;
експерт з питань радіоекології лісу.

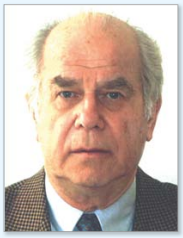

КУНДІЄВ Юрій Ілліч,
академік Національної академії наук України та Національної академії медичних наук України, доктор медичних наук, професор, директор Інституту медицини праці Національної академії медичних наук України, радник Президента Національної академії наук України, віце-президент Національної академії медичних наук України;
експерт з питань гігієни праці, токсикології та радіаційної безпеки населення.

КУТЛАХМЕДОВ Юрій Олексійович,
доктор біологічних наук, професор, завідувач лабораторії радіоекології Інституту клітинної біології та генетичної інженерії Національної академії наук України;
експерт з питань екологічної та радіаційної безпеки, дозиметрії, радіобіології та радіоекології.

КУХАР Валерій Петрович,
академік Національної академії наук, доктор хімічних наук, професор, директор Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії;
експерт з питань органічної хімії, хімії біологічно активних речовин.

ЛИЗУН Степан Олексійович,
доктор геолого-мінералогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту економіки природокористування та ста-ого розвитку Національної академії наук України;
експерт з питань геології, мінералогії та державного управління у сфері екологічної безпеки.

ЛИСЕНКО Олексій Юрійович,
доктор філософії в технічних науках, кандидат технічних наук, директор Державного гемологічного центру України Міністерства фінансів України;
експерт з питань уранової геології.

ЛИСИЧЕНКО Георгій Віталійович,
член-кореспондент Національної академії наук України, доктор технічних наук, старший науковий співробітник, директор, завідувач відділу проблем екологічної безпеки Інституту геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України; голова Комітету НКРЗУ з комплексного аналізу безпеки гірничовидобувної та переробної промисловості, поводження з радіоак-тивними відходами та їх впливу на населення та навколишнє природне середовище;
експерт з питань радіоекології і радіаційної безпеки.

ЛІХТАРЬОВ Ілля Аронович,
доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач відділу дозиметрії та радіаційної гігієни Національ ного наукового центру радіаційної медицини Національної академії медичних наук України, Генеральний директор Науково-дослідного інституту радіаційного захисту Академії технологічних наук України, Голова комісії з питань гігієнічного регламентування та нормування радіоактивних речовин та радіаційного фактора Комітету Міністерства охорони здоров'я України з питань гігієнічного регламентування; голова Комітету НКРЗУ з комплексного аналізу міжнародних та національних норм і стандартів радіаційної безпеки і дозиметрії та їх адаптації на території України;
експерт з питань радіаційного захисту та нормування рівнів випромінювання.

ЛОСЬ Іван Павлович,
доктор біологічних наук, професор;
експерт з питань радіаційної безпеки і протирадіаційного захисту.

МЕЧЕВ Дмитро Сергійович,
доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри радіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупіка Міністерства охорони здоров'я України;
експерт з питань медичної радіології, радіонуклідної й променевої терапії в онкології, засновник ядерної медицини.

НЯГУ Ангеліна Іванівна,
доктор медичних наук, професор, головний редактор міжнародного журналу «Радіаційна медицина», Президент Асоціації «Лікарі Чорнобиля»;
експерт з питань радіаційної медицини, неврології та психіатрії.

ПИЛИПЕНКО Микола Іванович,
член-кореспондент Національної академії медичних наук України,
доктор медичних наук, професор;
експерт з питань медичної радіології, радіаційної онкології та ядерної медицини.

ПІЛІНСЬКА Марія Андріївна,
доктор медичних наук, професор, завідувач лабораторії цитогенетики Інституту експериментальної радіології Національного наукового центру радіаційної медицини Національної академії медичних наук України;
експерт з питань екологічної та радіаційної безпеки, вивчення впливу іонізуючої радіації на людину.

ПОЯРКОВ Віктор Олексійович,
кандидат фізико-математичних наук, виконавчий директор Європейського центру техногенної безпеки (центр є міжнародною організацією, яка створена Радою Європи та Україною в особі Міністерства України з надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи);
експерт з питань радіоекології, ядерної безпеки та аварійного реагування.

ПРІСТЕР Борис Самуілович,
академік Національної академії аграрних наук України, доктор біологічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу безпеки та реабілітації навколишнього середовища атомних електростанцій відділення зняття з експлуатації атомних електростанцій Інституту проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України;
експерт з питань радіоекології, радіобіології та радіаційної безпеки.

СЕРДЮК Андрій Михайлович,
академік Національної академії медичних наук України, доктор медичних наук, професор, директор Інституту гігієни та медичної екології імені О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України;
експерт з питань радіаційної гігієни та медичної екології.

СКАЛЕЦЬКИЙ Юрій Миколайович,
доктор медичних наук;
експерт з питань еколого-техногенної, радіаційної безпеки, протирадіаційного захисту та протидії загрозам ядерного тероризму.

СКУБЕНКО Володимир Петрович,
Народний депутат України V та VI скликань, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України.

ТАЛЬКО Вікторія Василівна,
доктор медичних наук, професор, директор Інституту експериментальної радіології Національного наукового центру радіаційної медицини Національної академії медичних наук України; голова Комітету НКРЗУ з комплексного аналізу проблем, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи;
експерт з питань імунології та радіобіології.

ХОЛОША Володимир Іванович,
кандидат економічних наук, екс-голова Державного агентства України з управління зоною відчуження Державної служби з надзвичайних ситуацій України;
експерт з питань державного управління ядерними об'єктами.

ЧЕХУН Василь Федорович,
академік Національної академії наук України, доктор медичних наук, професор, директор Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології імені Р.Є. Кавецького Національної академії наук України; голова Комітету НКРЗУ з комплексного аналізу біологічних впливів іонізуючого випромінювання на людину і навколишнє природне середовище при застосуванні ядерних і радіаційних технологій в медичних і наукових установах;
експерт з питань радіоекології, експериментальної клінічної онкології та радіаційного канцерогенезу.

ШЕСТОПАЛОВ Вячеслав Михайлович,
академік Національної академії наук України, академік-секретар Відділення наук про Землю Національної академії наук України, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, директор Науково-інженерного центру радіогідрогеоекологічних полігонних досліджень Національної академії наук України;
експерт з питань радіогідрогеології, радіогеології та радіоекології.

ЯКОВЛЄВ Євгеній Олександрович,
доктор технічних наук, старший науковий співробітник;
експерт з питань еколого-геологічної безпеки.

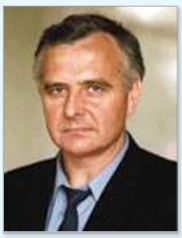

ЯЦЕНКО Володимир Михайлович,
відповідальний секретар Ради Союзу юристів України;
експерт з питань правозахисної діяльності.

Результати діяльності Комісії

За період 2010–2014 років Комісією проведено 60 засідань, 8 круглих столів та 3 міжнародні науково-практичні конференції, на яких представлено 168 доповідей з основних питань.

Комісія щорічно бере активну участь у підготовці Національних доповідей України з питань радіаційної безпеки та подолання наслідків Чорнобильської катастрофи та Національної доповіді «25 років Чорнобильської катастрофи. Безпека майбутнього».

Члени Комісії взяли участь у 112 науково-практичних конференціях, семінарах та інших проектах з питань радіаційного захисту, підготували 20 матеріалів для міжнародних регулюючих органів, 324 наукових публікації, в тому числі для іноземних видань.

Члени НКРЗУ активно працюють у складі редакційних колегій та рад 20 вітчизняних та міжнародних наукових видань.

Підготовлено 12 експертних висновків щодо радіологічного стану населених пунктів України та 2163 додатки до них загальним обсягом 2309 сторінок.

До органів державної влади з профільних питань направлені рекомендації щодо впровадження комплексу агротехнічних, агрохімічних, зоотехнічних та інших радіозахисних заходів, спрямованих на гарантоване виробництво радіологічно безпечної сільськогосподарської продукції, проведення радіацій-ного моніторингу та контролю підвищення рівня аварійної готовності та вдосконалення ядерного законодавства.

Правові засади діяльності

Національна комісія діє в правовому полі як легітимний науково-експертний орган в системі державного управління.

Відповідно до Положення про НКРЗУ, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 06.10.2009 № 1630-VI, Комісія за статусом є постійно діючим вищим незалежним колегіальним науково-експертним дорадчо-консультативним органом з питань протирадіаційного захисту та радіаційної безпеки населення України.

У своїй діяльності Комісія керується:

- Конституцією України;
- Законом України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань»;
- Законом України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»;
- Законом України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»;
- Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чор-нобильської катастрофи»;
- актами Президента України і Кабінету Міністрів України.

Основні напрямки діяльності Комісії

В період 2010–2014 років діяльність Комісії здійснювалася за такими напрямками:

- подолання наслідків Чорнобильської катастрофи;
- безпека експлуатації ядерних об'єктів;
- протирадіаційний захист персоналу та населення;
- вдосконалення національної законодавчої та нормативно-правової бази.

Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи

Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи є важливим напрямком державної політики України.

Комісія обстоює думку щодо пріоритетності стратегії реабілітації постраждалих територій над стратегією ліквідації наслідків, що зазнали території внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Паспортизація населених пунктів України

В системі заходів захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання Комісія надає важливого значення здійсненню та нормативно-методичному забезпеченню щорічної дозиметричної паспортизації населених пунктів, які знаходяться на території, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС.

Дозиметрична паспортизація населених пунктів здійснюється з 1991 року підрозділами центрального органу виконавчої влади з питань цивільного захисту та подолання наслідків надзвичайних ситуацій. В її межах досліджуються молоко та картопля на вміст радіонуклідів цезію та стронцію з розрахунком середньої річної дози, яку людина може отримати, перебуваючи в населеному пункті. Крім того, проводяться виміри вмісту інкорпорованого радіоцезію в організмі людини.

Слід зазначити, що дозиметрична паспортизація населених пунктів проводилася безперервно щороку до 2008 року. Відповідний комплекс робіт було відновлено у 2011 році.

Хід щорічної дозиметричної паспортизації забруднених територій та питання її нормативно-методичного забезпечення постійно обговорюються на засіданнях НКРЗУ та її робочих органів.

Дані дозиметричної паспортизації за 2011 та 2012 роки, відображені у Збірках № 14 та № 15 відповідно, були розглянуті та схвалені Комісією.

Перегляд меж зон

НКРЗУ вважає за доцільне опрацювання проблеми зміни меж зон радіоактивного забруднення з врахуванням сучасного радіологічного стану населених пунктів.

Указом Президента України «Про заходи, пов'язані з 25-ми роковинами Чорнобильської катастрофи» було поставлене завдання перегляду меж зон радіоактивного забруднення в Україні на основі експертних висновків Національної комісії з радіаційного захисту населення України, Національної академії наук України, відповідних центральних органів виконавчої влади.

На виконання Указу Президента та відповідно до ст. 2 Закону України від 27.02.1991 № 791а-XII «Про правовий режим території що, зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», для підготовки висновків Комісія створила експертну групу. До її складу ввійшли провідні фахівці Національної академії наук України, Національної академії медичних наук України, міністерств України аграрної політики та продовольства, охорони здоров'я, екології та природних ресурсів, Державного агентства України з управління зоною відчуження.

На підставі аналізу даних загальнодозиметричних паспортизацій по кожному з 2163 населених пунктів за період з 2000 по 2011 роки група підготувала Експертні висновки щодо радіологічного стану населених пунктів Вінницької, Волинської, Житомирської, Івано-Франківської, Київської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей України та 2163 додатки до них.

Висновки були затверджені суб'єктами експертизи, схвалені Комісією та направлені Президенту України, Прем'єр-міністру України, Голові Верховної Ради України, головам профільних комітетів парламенту, центральним органам виконавчої влади, обласним радам та обласним державним адміністраціям зазначених областей для підготовки та прийняття відповідних рішень.

Апаратом НКРЗУ створено та розміщено на сайті Комісії у відкритому доступі інформаційно-довідкову базу даних, що відтворює масив даних Експертних висновків в електроному вигляді .

Забруднення території України цезієм-137 (станом на 10 травня 1986 року)

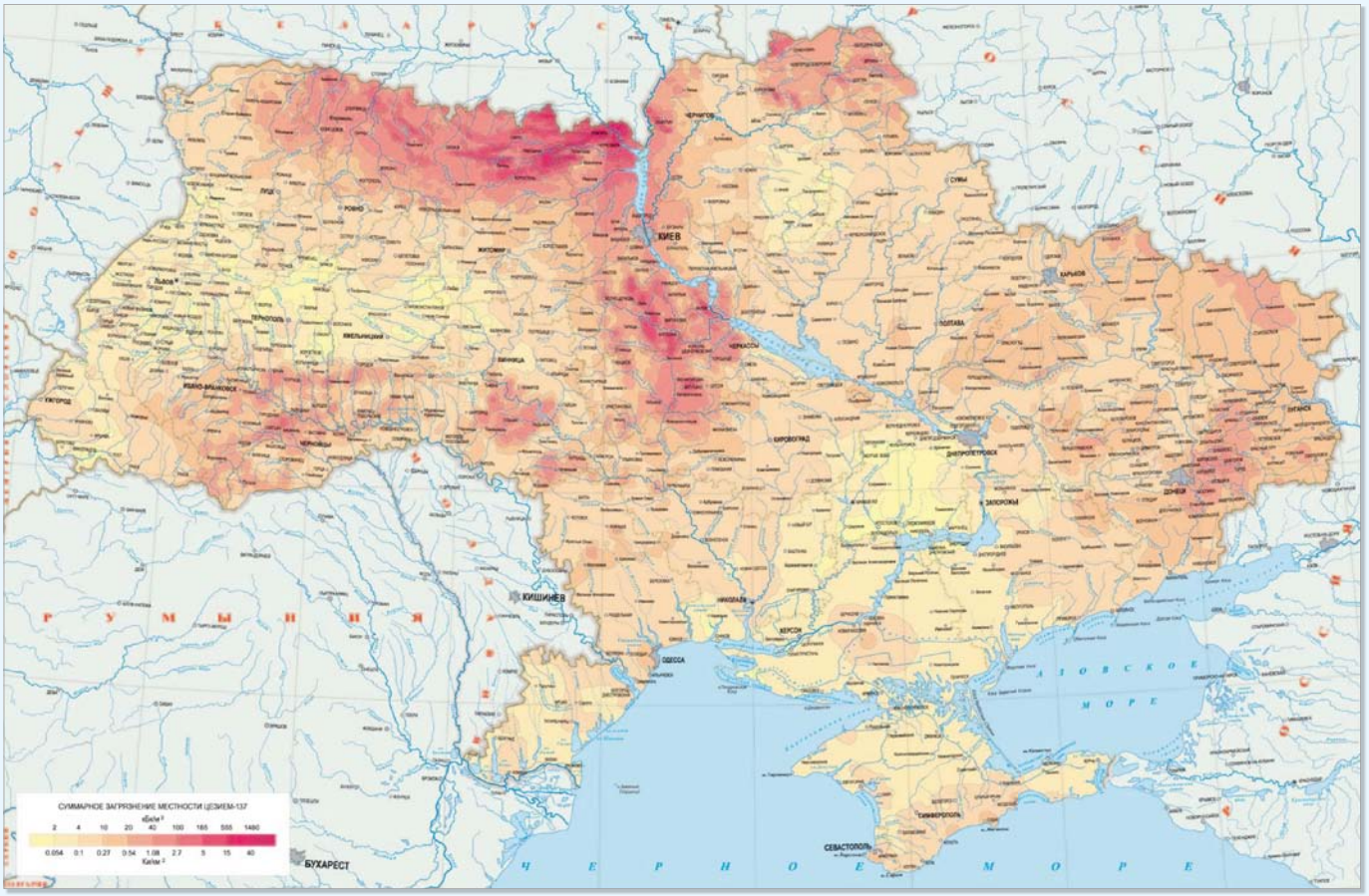

Забруднення території України цезієм-137 (станом на 10 травня 2011 року).

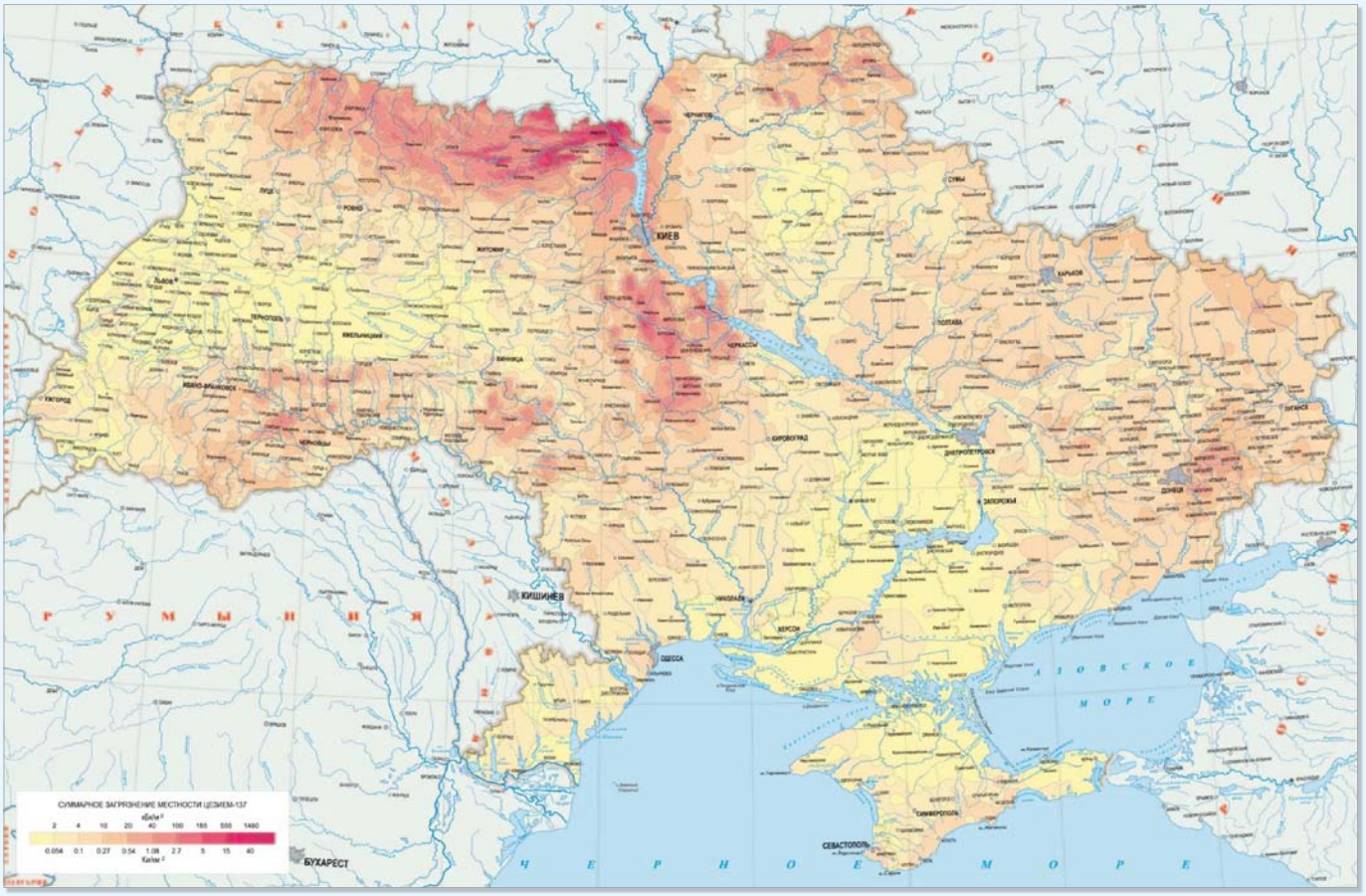

Забруднення території України цезієм-137 (станом на 10 травня 2036 року)

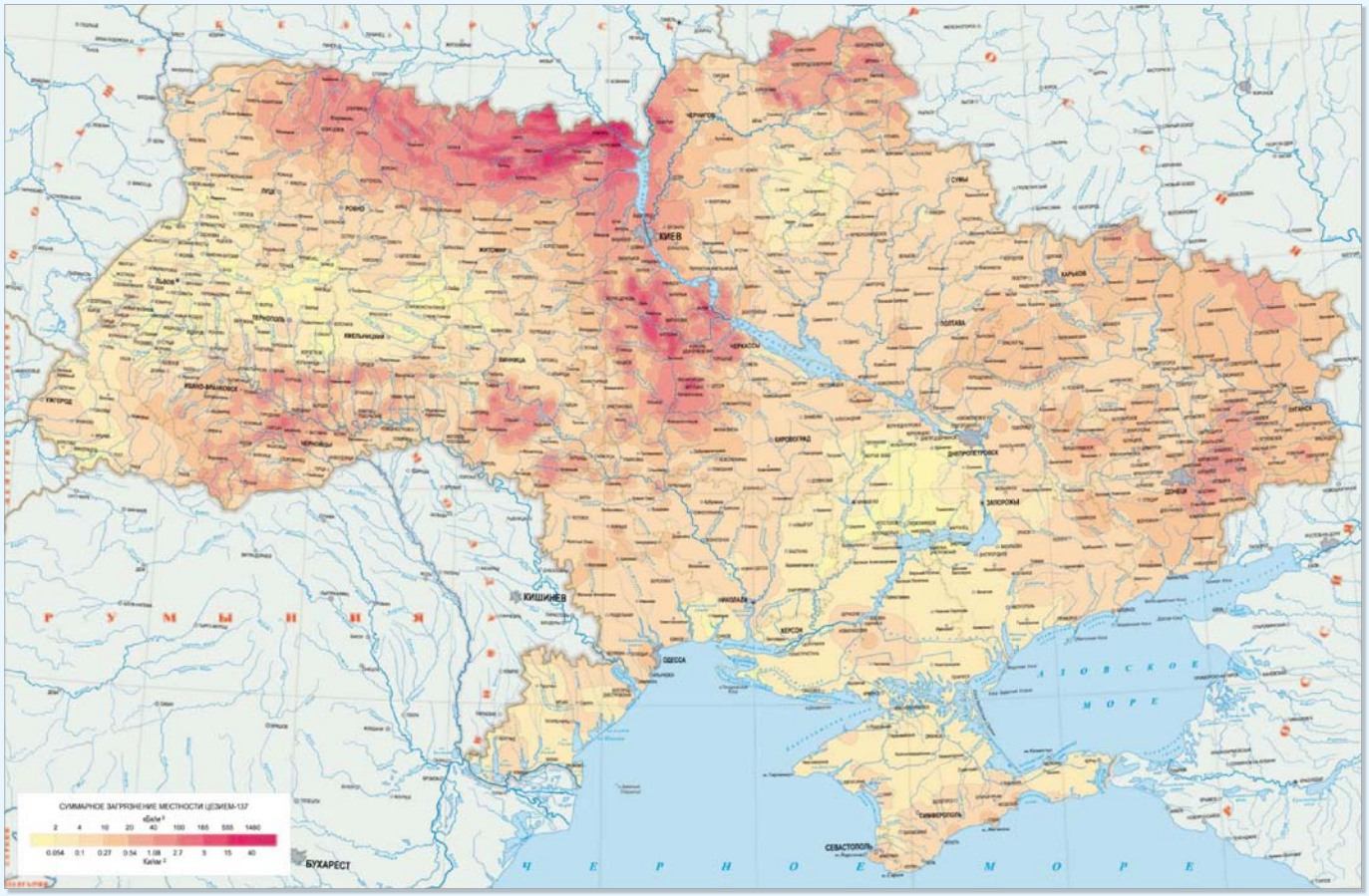

Реабілітація забруднених територій

Надаючи важливого значення організації ведення сільськогосподарського виробництва на радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи землях, НКРЗУ постійно аналізує дані радіоекологічного моніторингу та ефективність протирадіаційних заходів в аграрному секторі України.

Національна комісія солідарно з міжнародними науково-дослідними профільними організаціями систематично вивчає питання реабілітації територій, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, та робить свій внесок у його нормативно-методичне врегулювання.

Зокрема, членами Комісії опрацьовано проект документу МАГАТЕ «Рекомендації з радіаційного захисту населення, реабілітації та поверненню до господарського користування територій Білорусі, Росії та України, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 році» та підготовлено пропозиції до його тексту, що були враховані.

Результати обговорення Комісією та її робочими органами відображених у публікаціях Міжнародної комісії з радіологічного захисту та методичних документах МАГАТЕ основних проблем **відродження та розвитку радіоактивно забруднених територій** представлені її членами НКРЗУ у відповідних рецензіях та численних публікаціях, в тому числі в іноземних наукових виданнях.

НКЗРУ вважає провідним напрямком реабілітації постраждалих територій України поновлення сільського та лісового господарства і виробництво на цих територіях безпечної продукції. На думку членів Комісії, важливо зберегти наявну систему моніторингу радіаційного та радіоекологічного стану територій, персоналу та населення. Держава має перейти від стратегій ліквідації та мінімізації наслідків аварії до стратегії реабілітації та соціально-економічного розвитку забруднених територій.

Безпека експлуатації ядерних об'єктів

Культура безпеки при використанні ядерних та радіаційних технологій

Комісія підкреслює, що культура безпеки є визначальним фактором безпечної експлуатації ядерних об'єктів та використання джерел іонізуючого випромінювання, радіаційного захисту персоналу та населення.

Засідання «круглого столу» «Проблеми впровадження концепції культури безпеки в Україні» (м. Київ).

На своїх засіданнях та засіданнях своїх робочих органів Комісія неодноразово розглядала питання стану культури безпеки при застосуванні ядерних та радіаційних технологій. На думку членів Комісії, вона включає відповідну філософію та практику, що ґрунтуються на професійних настановах самоконтролю та відповідальності, не допускає формальності та халатності у здійсненні своїх професійних обов'язків. НКРЗУ звертає увагу на питання мотивації персоналу ядерної галузі. Пріоритетність безпеки має стати домінуючим професійним мотивом усіх працівників галузі, на всіх рівнях прийняття рішень. Адже саме від політики експлуатуючих організацій, дій їхнього керівництва та реакції окремих осіб, що працюють в них, найбільшою мірою залежить безпека використання ядерної енергетики в Україні.

Розвиток культури безпеки в Україні, на думку Комісії, має йти одночасно в двох напрямках. З одного боку, **вкрай важлива узгодженість і взаємовідповідальність дій національних регулюючих органів з ядерної безпеки, прозорість оцінок та інспекцій** без-

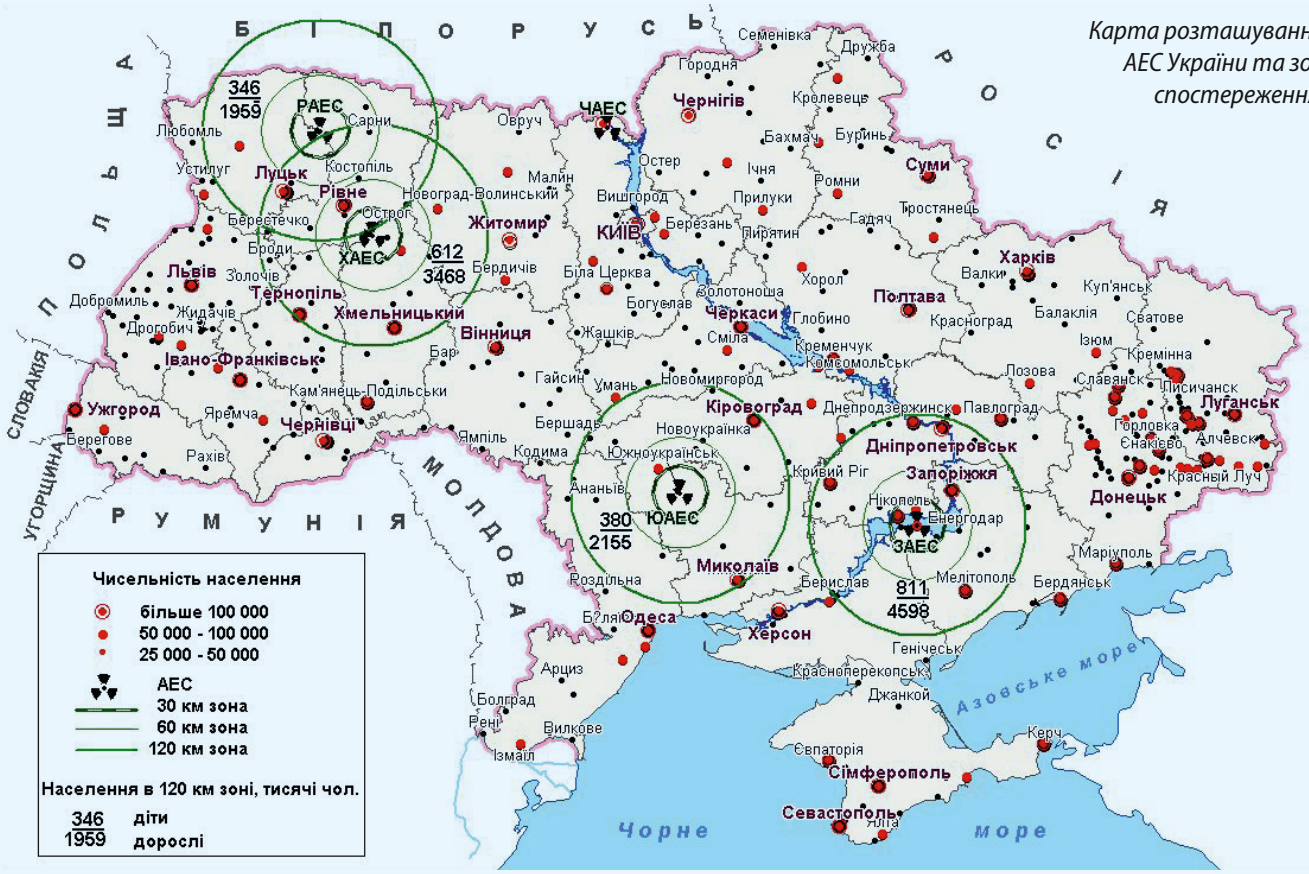

Карта розташування АЕС України та зон спостереження.

пеки для компаній, що використовують джерела іонізуючого випромінювання, експлуатують або збираються будувати та експлуатувати ядерні об'єкти. З іншого боку, і приклад подій в Японії це доводить, вкрай **важливі заходи попередження аварій та ефективного оперативного аварійного реагування.**

Аварійна готовність ядерних об'єктів

В умовах стрімкого розширення сфер застосування ядерних та радіаційних технологій, пріоритетного розвитку ядерної енергетики та урановидобувного комплексу питання аварійної готовності набувають особливого значення і знаходяться в центрі уваги членів Національної комісії.

З 2010 року члени Комісії постійно беруть участь у протиаварійних тренуваннях на АЕС України, сценарії яких враховують фактори, що призвели до подій на АЕС «Фукусіма-1». За результатами тренувань, Комісія надає рекомендації керівництву ДП НАЕК «Енергоатом», органам виконавчої влади з питань цивільного захисту та органам місцевого самоврядування щодо підвищення рівня аварійної готовності ядерних об'єктів, захисту персоналу та населення

Протиаварійні навчання на РАЕС (м. Кузнецовськ). Виставка рятувального обладнання. Телекерований робот-маніпулятр для робіт в забрудненних територіях та приміщеннях.

Зокрема, НКРЗУ рекомендувала акцентувати увагу на питаннях:

- створення та розвитку системи попередження і реагування на ядерні та інші техногенні аварії,
- розроблення аварійних планів та залучення до аварійного планування органів місцевого самоврядування;

Загальна характеристика діючих АЕС України

АЕС	Блок №	Тип реактора	Встановлена електрична потужність	Дата пуску	Рік закінчення проектного терміну експлуатації
Запорізька	1	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	грудень 1984	2014
	2	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	липень 1985	2015
	3	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	грудень 1986	2016
	4	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	грудень 1987	2017
	5	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	серпень 1989	2019
	6	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	жовтень 1995	2025
Рівенська	1	ВВЕР-440/В-213	1000 МВт	грудень 1980	2010
	2	ВВЕР-440/В-213	1000 МВт	грудень 1981	2011
	3	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	грудень 1986	2016
	4	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	жовтень 2004	2034
Южно-Українська	1	ВВЕР-1000/В-302	1000 МВт	грудень 1982	2012
	2	ВВЕР-1000/В-338	1000 МВт	січень 1985	2015
	3	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	вересень 1989	2019
Хмельницька	1	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	грудень 1987	2017
	2	ВВЕР-1000/В-320	1000 МВт	серпень 2004	2034

- модернізації систем оповіщення та інформування населення;
- післяаварійного радіаційного моніторингу, моделювання та розрахунку доз опромінення населення, прогнозування розвитку радіологічної обстановки;
- забезпечення радіаційної безпеки та охорони здоров'я персоналу та населення в ситуаціях існуючого післяаварійного опромінення.

Забезпечення радіаційної безпеки підприємств ядерного комплексу

Комісія здійснює постійну роботу з оцінки комплексу наукових, організаційних, технічних та правових заходів щодо забезпечення техногенної та радіаційної безпеки енергоблоків українських АЕС в процесі подовження термінів їх експлуатації. Так, Комісією було оцінено як достатній комплекс заходів, пов'язаний з подовженням терміну експлуатації енергоблоків Рівненської та Південноукраїнської АЕС. Крім того, Комісія бере участь у науково-технічному супроводі проекту будівництва в Україні власного заводу з виробництва ядерного палива – запоруки надійних гарантій ядерної безпеки української держави. Цей проект зорієнтований на виробництво ядерного палива для реакторів АЕС ВВЕР 1000. Згідно проектної документації, завод з виробництва ядерного палива в смт. Смоліне Кіровоградської області буде збудовано протягом 6,5 місяців. НКРЗУ в межах завдань своєї діяльності бере участь у науково-технічному супроводі проекту.

Комісія здійснює постійну роботу з оцінки комплексу наукових, організаційних, технічних та правових заходів щодо забезпечення техногенної та радіаційної безпеки енергоблоків українських АЕС в процесі подовження терміну їх експлуатації.

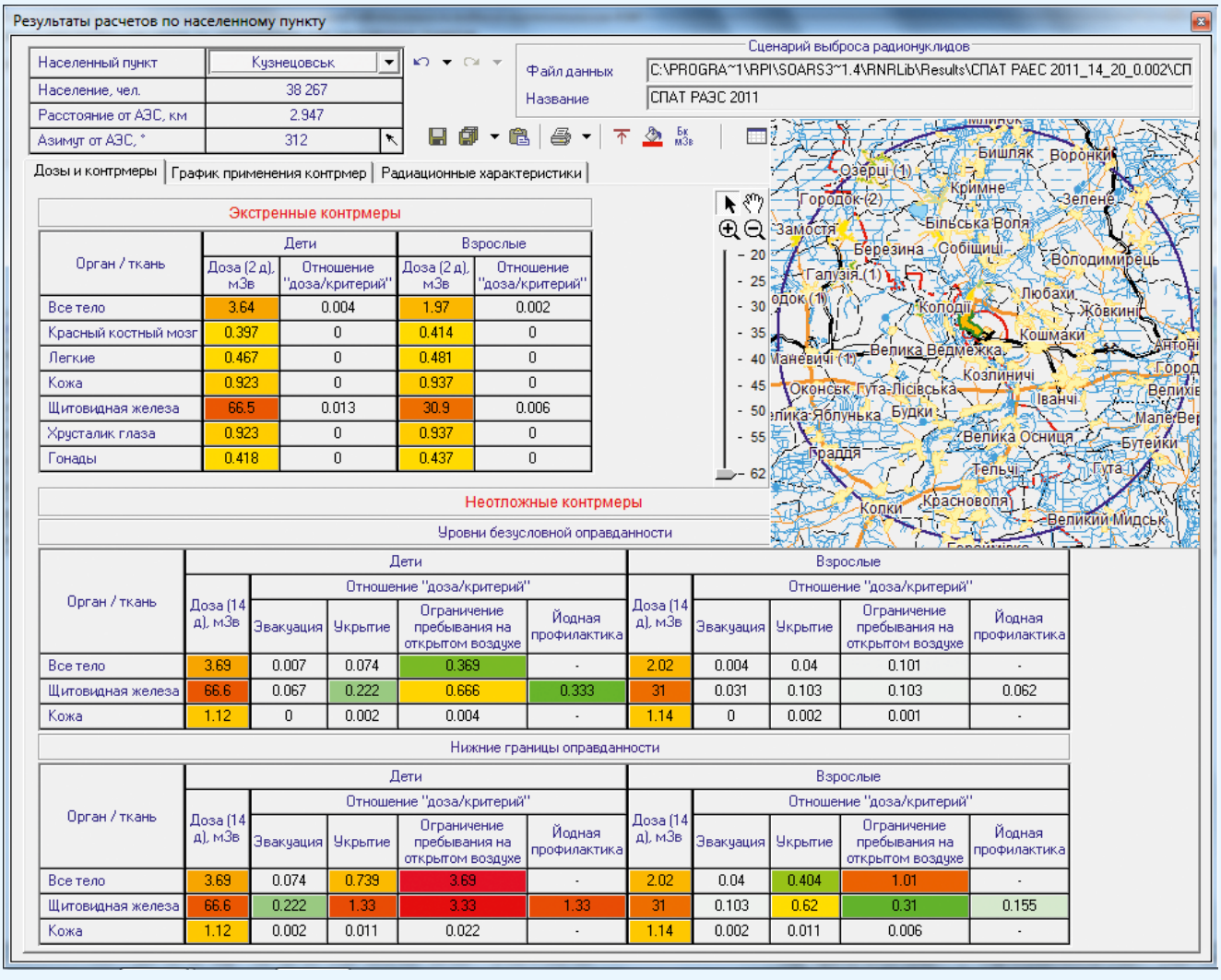

Дози у м. Кузнецовськ.

Так, наприклад, Комісією було оцінено як достатній комплекс заходів, пов'язаний з подовженням терміну експлуатації енергоблоків Рівненської та Південноукраїнської АЕС.

Комісія підтримує Рекомендації парламентських слухань на тему «Сучасний стан та актуальні завдання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи» (Постанова Верховної Ради України від 05.05.2011 № 3191-VI) та відповідний рекомендований чіткий план дій щодо перетворення на безпечну екосистему природно-техногенного комплексу «Чорнобильська АЕС – об'єкт «Укриття» – зона відчуження».

Виїзне засідання Комітету НКРЗУ до ДП «СхідГЗК» (м. Жовті Води).

Забезпечення радіаційної безпеки об'єктів урановидобувної промисловості

Україна належить до провідних урановидобувних країн світу. Відповідно до пріоритетів Енергетичної стратегії країни на період до 2030 року обсяги видобування уранових руд в Україні зростатимуть, щоб вже до 2015 року вітчизняна атомна енергетика на 100% могла забезпечити себе власним ураном. Тому питання рівня радіаційної безпеки на підприємствах урановидобувної та переробної промисловості набуває першорядного значення.

Зокрема, НКРЗУ здійснює моніторинг стану радіаційної безпеки основних процесів уранового виробництва та радіаційного захисту персоналу державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (ДП«СхідГЗК») та підприємств колишнього виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод».

Комітет НКРЗУ комплексного аналізу безпеки гірничовидобувної та переробної промисловості, поводження з радіоактивними відходами та їх впливу на населення та навколишнє природне середовище провів два виїзних засідання на зазначених підприємствах з метою аналізу:

- стану поводження з відходами уранового виробництва;
- динаміки показників дозових навантажень на персонал, який задіяний у роботах з видобутку та переробки уранових руд;
- системи заходів з ліквідації негативних екологічних наслідків діяльності колишнього ВО «Придніпровський хімічний завод»;
- рівня забезпечення захисту людей та природного середовища від іонізуючого випромінювання;
- заходів щодо приведення уранових об'єктів колишнього ВО «Придніпровський хімічний завод» в екологічно безпечний стан;
- сприяння сталому розвитку виробничої і соціальної інфраструктури території, що зазнала шкідливого впливу в результаті розвитку уранового колишнього виробництва об'єднання «Придніпровський хімічний завод».

На основі результатів дослідження діяльності ДП «СхідГЗК» НКРЗУ відмічено, що за період свого існування підприємство накопичило значний позитивний досвід стосовно забезпечення достатнього рівня радіаційної безпеки персоналу, населення та навколишнього середовища в умовах видобутку та переробки «бідних уранових руд», про що свідчить відсутність випадків переопромінення персоналу, відносно низькій рівень захворюваності персоналу.

Забезпечення радіаційної безпеки об'єктів урановидобувної промисловості в Україні, на думку НКРЗУ, повинно включати комплекс додаткових заходів, зокрема:

- модернізація та розробка нової нормативно-методичної документації з питань галузі, приведення її у відповідність до сучасних вимог радіаційної безпеки та технологічних особливостей видобування та переробки уранових руд в Україні;
- розробка Державної цільової екологічної програми зі створення спеціальної системи моніторингу об'єктів уранової галузі.

Національна комісія звертає увагу на необхідність збереження геологорозвідувальних

підприємств. З огляду на створення в Україні повного циклу виробництва ядерного палива питання розвідки уранових руд набуває особливої ваги. В Україні функціонує ДП «Кіровгеологія», що спеціалізується на розвідці саме уранових руд. Сьогодні це підприємство потребує державної підтримки.

Протирадіаційний захист персоналу та населення

Забезпечення радіаційного захисту персоналу

Для комплексного розв'язання проблеми забезпечення радіаційної безпеки персоналу підприємств та установ, що використовують джерела іонізуючого випромінювання, Комісія запропонувала створити в Україні державний реєстр індивідуальних доз опромінення, центральну позавідомчу дозиметричну службу. Також Комісія звертає увагу на необхідність приведення нормативно–правової і науково–методичної бази з питань контролю та обліку індивідуальних доз професійного опромінення у відповідність до сучасних вимог ЄС та МАГАТЕ.

Робоча нарада на РАЕС (м. Кузнецовськ)
Ознайомлення з роботою АСКРО (Автоматизованою системою контролю радіаційної обстановки).

За результатами робочої наради на Рівненській АЕС та протиаварійних тренувань НАЕК «Енергоатом» Комісія виступила з ініціативою щодо створення Державної автоматизованої системи радіаційного моніторингу, що включатиме в себе системи контролю радіаційної обстановки ядерних об'єктів України, як складові підсистеми. Пропозиція Комісії знайшла своє відображення у Загальнодержавній цільовій програмі захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013 – 2017 роки (Закон України від 07.07.2012 № 4909).

Забезпечення радіаційного захисту населення

Захист населення, що проживає на території, на якій можливий радіаційний вплив ядерних установок та об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, є одним з головних напрямків у діяльності Комісії.

Робочі органи Комісії здійснюють постійний моніторинг питання умов проживання населення м. Жовті Води Дніпропетровської області, де зосереджено основні потужності урановидобувної промисловості України, а в недавньому минулому й СРСР.

Через роботу підприємств по видобутку і переробці уранової сировини високого рівня постійної уваги з боку держави, на думку Комісії, потребують питання:

- комплексної оцінки демографічної ситуації в м. Жовті Води та умов проживання населення у ньому;
- експертної оцінки якості радіаційно-екологічного моніторингу м. Жовті Води;
- проведення заходів дозиметричного контролю опромінення персоналу підприємств галузі, враховуючи вплив не тільки умов виробництва, а й умов проживанням у м. Жовті Води, дію радіаційно-екологічних чинників на території міста;
- розробки сучасного нормативно-методичного забезпечення;
- розробки з ініціативи міської влади державної програми радіаційного захисту населення м. Жовті Води.

На своїх виїзних засіданнях до Державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» та колишнього виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод» члени Комісії вивчали стан радіаційного захисту населення, забезпечення екологічної

та радіаційної безпеки при прийнятті рішень щодо розміщення та будівництва заводу з фабрикації ядерного палива. Комісія підготувала відповідні рекомендації на адресу зацікавлених органів державного управління та місцевого самоврядування щодо усунення наявних у цій сфері недоліків.

Зв'язки з громадськістю, просвітницька робота

Відповідно до покладених завдань, Комісія веде постійну роботу по зв'язках з громадськістю. Зокрема, у 2010 році створено інформаційний сайт, де публікується актуальна інформація з питань радіаційного захисту населення.

Робота зі зверненнями громадян займає значне місце в діяльності Комісії. Серед проблем, з якими до Комісії звертається найбільше громадян, є питання:

- визначення статусу населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи,
- визначення територіальних меж Чорнобильської зони відчуження,
- оцінка впливу радіаційного фактору на здоров'я людей.

Комісія активно співпрацює з галузевими громадськими організаціями, бере участь у спільних заходах Всеукраїнських громадських організацій «Союз Чорнобиль України», «Національний екологічний центр України» та інших.

Вдосконалення нормативно-правової бази

Систематизація ядерного законодавства. Розробка Ядерного кодексу

Масив актуальних проблемних питань сфери ядерної енергетики вимагає чіткого та детального нормативно-правового регулювання. Законодавче забезпечення використання ядерної енергії та радіаційного захисту персоналу, населення та навколишнього середовища здійснюється відповідно до різних за формою та галузевою спрямованістю нормативно-правових актів. Проте, специфіка ядерного законодавства в Україні полягає в тому, що основний його масив було розроблено ще у 90-х роках минулого століття. За час, що минув, накопичено новий практичний досвід, розширено сферу застосування ядерних та радіаційних технологій, отримано нові наукові дані. Численні зміни та поправки до законодавчих та нормативних документів, двозначність трактувань термінів та понять вносять суперечливість та невизначеність у правове поле ядерної галузі.

Все це викликає потребу у перегляді існуючого законодавства та створення актуальної системи ядерного законодавства.

На заміну відразу декільком галузевим законам України для систематизації ядерного законодавства планується розробити проект єдиного законодавчого акту – Ядерний кодекс України. Концепцію проекту Ядерного кодексу було схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України № 2208-р від 08.12.2010.

Обговорення проблемних питань розробки проекту Ядерного кодексу України відбулось в межах організованого НКРЗУ круглого столу 24 листопада 2011 року в Інституті законодавства Верховної Ради України. У дискусії взяли участь члени Національної комісії, провідні вчені та фахівці у зазначеній сфері, правники Апарату Верховної Ради України, народні депутати України, фахівці органів державної влади, місцевого самоврядування та провідні спеціалісти підприємств ядерної галузі, представники громадських та міжнародних організацій, засобів масової інформації.

Погоджуючись з необхідністю модернізації національного ядерного законодавства, фахівці дійшли висновку, що на даному етапі роз-

Засідання Комісії. Обговорення проблем гармонізації законодавства(м. Київ).

витку нормативно-методичного забезпечення ядерної енергетики процесу кодифікації має передувати масштабна робота з систематизації ядерного законодавства. Комісія підготувала та запропонувала Концепцію такої систематизації галузевого законодавства.

Модернізація нормативно-методичної документації з питань радіаційного захисту

Враховуючи те, що створення нормативно-методичної бази з питань радіаційної безпеки в Україні датується 70-80-ми роками XX століття, а обсяг накопиченого досвіду та рівень розвитку наукових знань значно перевищують старі нормативні межі, НКРЗУ вбачає одним з найперших своїх завдань модернізацію усієї системи нормативно-методичних документів.

На виконання цього завдання, Комісія розглянула на своїх засіданнях проекти нормативних документів, зокрема:

- Загальні положення забезпечення безпеки при поводженні з радіоактивним відходами;
- Порядок встановлення розмірів санітарно-захисної зони АЕС;
- Вимоги щодо визначення розмірів і меж зони спостереження атомної електричної станції;
- Спеціальні вимоги до процедури прийняття рішень відносно захоронення радіоактивних відходів у сховищах, розташованих в зоні відчуження;
- Критерії звільнення від ліцензування джерел іонізуючого випромінювання з метою формування переліку джерел іонізуючого випромінювання, діяльність по використанню яких звільняється від ліцензування, а також співставлення з відповідними діючими документами МАГАТЕ.

Разом з тим, через брак фінансування, більше 80% нормативно-методичних документів, що регламентують питання експлуатації ядерних об'єктів, використання джерел іонізуючого випромінювання та радіаційного захисту персоналу, населення та навколишнього середовища, не були переглянуті.

Гармонізація нормативно-методичної документації України з міжнародними правилами та нормативами

НКРЗУ у своїй нормативно-методичній діяльності виходить з того, що відповідність норм національного законодавства України вимогам МАГАТЕ є свідченням виконання Україною взятих на себе зобов'язань щодо ядерної безпеки та протирадіаційного захисту не може розглядатись як елемент політичного вибору.

Гармонізація не є процедурою формального перекладу міжнародних стандартів та рекомендацій МАГАТЄ, МКРЗ або Директив ЕС українською мовою з подальшим затвердженням цього перекладу в якості національного нормативного документу. Комісія наголошує, що при здійсненні гармонізації національних вимог та стандартів мають бути врахованими специфічні соціально-психологічні, економічні, технологічні та історичні особливості розвитку радіаційно-ядерних технологій в Україні. За будь-яких обставин числові значення стандартів безпеки, основних та похідних лімітів не можуть бути послаблені в інтересах гармонізації в порівнянні з тими, більш жорсткими значеннями, які вже діють, і завдяки яким досягнуто певного рівня радіаційного благополуччя.

Так, зокрема, у 2010 році Комісія розглянула питання перспективи перегляду національної нормативної бази у сфері радіаційного захисту в аспекті нових рекомендацій МКРЗ № 103 та нових BSS (замість BSS № 115 МАГАТЕ) і схвалила необхідність такої модернізації національного профільного законодавства.

Міжнародна діяльність Комісії

Національна комісія здійснює активну міжнародну діяльність. Комісією організовано, проведено та взято участь у підготовці двох міжнародних конференцій, 3 круглих столів, 2 семінарів з питань ядерної та радіаційної безпеки. Члени Комісії систематично беруть участь у роботі робочих органів МАГАТЕ та МКРЗ – комітетів та комісій, експертних груп. Члени НКРЗУ беруть участь у реалізації міжнародних проектів, ініційованих міжнародними організа-

IV Українсько-російський науково-технічний нарада-семінар «Розвиток атомної енергетики Росії та України – фактор сталого междержавного співробітництва» (м. Севастополь).

ціями, науковими та урядовими організаціями Швеції, Франції, США, Австрії та інших країн. Члени Комісії беруть активно працюють у складі українсько-японської групи з питань подолання наслідків аварії на АЕС Фукусима-1. Члени комісії щиро діляться досвідом подолання наслідків чорнобильської катастрофи, активно надаючи допомогу японським колегам з питань радіаційного захисту персоналу, населення та територій, що постраждали від аварії на японській АЕС.

Спільні плани розвитку атомних енергопромислових комплексів України і Росії, а також науково-технічні питання підвищення безпеки діючих та перспективних ядерних установок Росії та України, поглиблення співпраці в цьому напрямі, є предметом постійної взаємодії та співробітництва двох країн. Систематична співпраця двох країн в ядерній галузі знайшла відображення в спільних міждержавних проектах, що реалізуються на регулярній основі.

Щороку фахівці двох країн зустрічаються на українсько-російських семінарах-нарадах, де обговорюються різноманітні питання розвитку атомної енергетики Росії та України. На думку вчених, продуктивним має стати використання розробок і досвіду українських і російських партнерів у вирішенні проблем переоцінки безпеки діючих енергоблоків, проведенні на АЕС стрес-тестів, цільової перевірки стану аварійної готовності на цих об'єктах, аналізу і гармонізації національних нормативно-правових баз, уточнення пріоритетів ядерної і радіаційної безпеки, а також програм розвитку ядерної енергетики в обох країнах з урахуванням цих пріоритетів.

***

Комісія впевнена, що сфера використання радіаційних та ядерних технологій, є масштабною наукомісткою сферою, що потребує постійного та системного наукового супроводу. Однак, Комісія звертає увагу на те, що науково-прикладні розробки у даній сфері не тільки не здійснюються, але й навіть не плануються, що може мати фатальні наслідки не лише для галузі, а й для радіаційної безпеки країни в цілому.

Комісія здійснює свою діяльність
на підставі Положення,
затвердженого Постановою
Верховної Ради України
від 6 жовтня 2009 р. №1630-VI.

П О С Т А Н О В А
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про затвердження Положення про Національну комісію з радіаційного захисту населення України

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є :**

1. Затвердити Положення про Національну комісію з радіаційного захисту населення України (додається).

2. Затвердити Скубенка Володимира Петровича, народного депутата України п'ятого і шостого скликань, голову підкомітету з питань техногенної та радіаційної безпеки і надзвичайних ситуацій Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, доктора економічних наук, професора Головою Національної комісії з радіаційного захисту населення України.

3. Визнати такими, що втратили чинність, Постанову Верховної Ради України від 19 травня 1999 року «Про Положення про Національну комісію з радіаційного захисту населення України» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., №30, ст. 243) та пункт 1 Постанови Верховної Ради України від 2 березня 2000 року «Про Голову та склад Національної комісії з радіаційного захисту населення України» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., №19, ст. 147).

4. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи за поданням Голови Національної комісії з радіаційного захисту населення України в місячний термін подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо персонального складу Національної комісії з радіаційного захисту населення України.

5. Ця Постанова набирає чинності з дня її опублікування.

Голова Верховної Ради України В.ЛИТВИН

м. Київ, 6 жовтня 2009 року

№1630-VI
ЗАТВЕРДЖЕНО

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України
від 6.10.2009 №1630-VI

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ КОМІСІЮ З РАДІАЦІЙНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Національна комісія з радіаційного захисту населення України (далі – НКРЗУ) – постійно діючий вищий незалежний колегіальний науково-експертний дорадчо-консультативний орган з питань протирадіаційного захисту та радіаційної безпеки населення України.

2. Положення та персональний склад Національної комісії з радіаційного захисту населення України затверджуються Верховною Радою України.

3. НКРЗУ є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банку, печатку і бланки із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

4. НКРЗУ у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України та цим Положенням.

НКРЗУ в установленому порядку в межах своїх повноважень вирішує питання, що випливають із загальновизнаних норм міжнародного права, міжнародних конвенцій, до яких приєдналася Україна, та укладених Україною міжнародних угод і договорів.

У своїй діяльності НКРЗУ використовує рекомендації та висновки міжнародних організацій, членом яких є Україна та/або з якими вона має угоди про співробітництво з питань оцінки впливу дії іонізуючого випромінювання на здоров'я людини та з питань протирадіаційного захисту населення.

Розділ II. ФУНКЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ НКРЗУ

1. Головною метою діяльності НКРЗУ є визначення загальних принципів та критеріїв протирадіаційного захисту життя і здоров›я людини від негативного впливу іонізуючих випромінювань.

2. Основними завданнями НКРЗУ є:

участь у розробленні та запровадженні в Україні основних концепцій, принципів, норм, правил, стандартів та заходів протирадіаційного захисту людини, а також рекомендацій щодо зменшення впливу на здоров'я населення України радіаційного фактора та економічних і соціальних наслідків дії іонізуючого випромінювання;

участь у формуванні системи правових, соціально-економічних і організаційних заходів,спрямованих на забезпечення протирадіаційного захисту та охорони життя та здоров'я населення України;

погодження науково обґрунтованих припустимих рівнів (норм) радіоактивного забруднення навколишнього природного середовища, вмісту радіоактивних речовин у продуктах харчування і сільськогосподарській продукції, повітрі, ґрунті, воді, а також заходів щодо обмеження впливу на людину природного, промислового, медичного та побутового опромінення;

науково-експертний аналіз проектів законодавчих актів, інших нормативно-правових актів у сфері забезпечення протирадіаційного захисту населення та радіаційної безпеки і розроблення пропозицій та рекомендацій, спрямованих на запровадження економічних і організаційних заходів щодо створення в Україні сприятливих умов для підвищення рівня протирадіаційного захисту та поліпшення стану здоров'я населення України;

розроблення основних напрямів і шляхів комплексного вирішення науково-технічних, економічних і соціальних проблем у сфері протирадіаційного захисту;

участь у розробленні та формуванні національної політики з питань державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки, видобування, транспортування і використання радіоактивних матеріалів (речовин), поводження з радіоактивними відходами, експертизі планів будівництва підприємств атомної енергетики, підприємств, що використовують джерела іонізуючого випромінювання та об'єктів поводження з радіоактивними відходами, програм використання відпрацьованих ядерного палива і джерел іонізуючого випромінювання та їх захоронення, екологічній експертизі цих об'єктів;

надання рекомендацій щодо основних напрямів дій при радіаційних аваріях, нормативно-методичної документації з питань подолання наслідків радіаційних аварій, їх експертна оцінка;
визначення критеріїв встановлення зон радіоактивно забруднених територій та розроблення пропозицій щодо заходів протирадіаційного захисту населення, персоналу, навколишнього природного середовища в цих місцевостях;
сприяння поширенню знань з питань протирадіаційного захисту;
участь у створенні систем управління базами даних з норм радіаційної безпеки, радіаційно-екологічної ситуації в Україні, рівнів опромінення, стану здоров'я населення та персоналу, який зайнятий у сфері використання ядерної енергії.

3. НКРЗУ відповідно до покладених на неї завдань:
здійснює науково-методичний супровід розробки нормативно-правових актів щодо захисту людини та навколишнього природного середовища від дії іонізуючого випромінювання та рекомендацій, спрямованих на зменшення соціального, психологічного, екологічного та економічного збитків від її негативного впливу;
проводить наукову експертизу та погоджує проекти нормативно-правових актів з питань протирадіаційного захисту та радіаційної безпеки населення, персоналу, навколишнього природного середовища України;
проводить наукову експертизу пропозицій міністерств та інших центральних органів виконавчої влади з питань протирадіаційного захисту населення України та розробляє рекомендації з пріоритетних напрямів розвитку радіаційної гігієни та епідеміології, а також пов'язаних з ними напрямів радіаційної фізики, хімії, біології і медицини;
надає висновки щодо проектів з питань попередження або ліквідації наслідків радіаційних аварій чи порушень ядерних технологій, регламентів поводження з радіоактивними матеріалами і розробляє рекомендації щодо їх реалізації, складає прогноз віддалених наслідків радіаційних і ядерних аварій;
бере участь у проведенні експертиз аварійних ситуацій на ядерних установках і об'єктах поводження з радіоактивними відходами, у підготовці висновків щодо їх наслідків та відповідних рекомендацій, спрямованих на зменшення впливу аварійних наслідків на здоров'я населення;
здійснює науково-експертну оцінку науково-дослідних та інших робіт з питань протирадіаційного захисту населення та персоналу ядерних установок та джерел іонізуючого випромінювання і подає у відповідні міністерства та інші центральні органи виконавчої влади пропозиції щодо актуальності та доцільності виконання цих робіт;
співпрацює з міжнародною та національними комісіями з радіаційного захисту населення інших держав, здійснює заходи щодо підвищення ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва у сфері протирадіаційного захисту населення України, бере участь у проведенні спільно з міжнародними організаціями експертиз радіаційно-екологічного стану, доз опромінення персоналу і населення, стану здоров'я людей, які зазнали впливу іонізуючого випромінювання;
вносить пропозиції міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади щодо підготовки і підвищення кваліфікації фахівців для виконання робіт із забезпечення протирадіаційного захисту;
здійснює аналіз проблем протирадіаційного захисту населення України та бере участь у підготовці щорічних доповідей;
бере участь у створенні програм з питань розповсюдження знань з протирадіаційного захисту населення, персоналу, навколишнього природного середовища;
здійснює інформаційно-аналітичну та видавничу діяльність.

4. НКРЗУ має право:
безкоштовно одержувати від міністерств, інших центральних органів виконавчої влади України, громадських організацій та юридичних осіб інформацію з питань дотримання вимог стандартів, норм, регламентів і правил радіаційної та екологічної безпеки, протирадіаційного захисту населення і персоналу ядерних установок та джерел іонізуючого випромінювання;
залучати до роботи на договірній основі, зі створенням тимчасових творчих колективів, вчених, фахівців, у тому числі іноземних, утворювати групи експертів, консультантів;
давати рекомендації міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та юридичним особам з питань виконання вимог норм, правил, стандартів радіаційної безпеки, протирадіаційного захисту населення і персоналу ядерних установок та джерел іонізуючого випромінювання.

Розділ III.
РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ, СКЛАД ТА СТРУКТУРА НКРЗУ

1. НКРЗУ формується із числа провідних вчених та спеціалістів з питань радіаційної гігієни, радіаційної медицини, дозиметрії, радіобіології, радіоекології, сільгоспрадіології, ядерного законодавства, які працюють у сфері протирадіаційного захисту людини і навколишнього природного середовища та ядерної і радіаційної безпеки.

2. НКРЗУ очолює Голова, який затверджується Верховною Радою України терміном на п'ять років за поданням Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Пропозиції щодо кандидатури Голови НКРЗУ погоджуються Президією Національної академії наук України.

3. Чисельність та персональний склад НКРЗУ затверджуються Верховною Радою України терміном на п'ять років за поданням Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Пропозиції щодо персонального складу НКРЗУ погоджуються Президією Національної академії наук України.

При формуванні персонального складу НКРЗУ можуть враховуватися пропозиції центральних органів виконавчої влади та всеукраїнських об'єднань громадян.

З членів НКРЗУ за поданням Голови НКРЗУ Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи затверджуються заступник та вчений секретар НКРЗУ.

4. НКРЗУ є повноважною з моменту затвердження Верховною Радою України половини її складу.

5. Діяльність НКРЗУ організовують Голова НКРЗУ, його заступник та вчений секретар, які є членами НКРЗУ.

6. У складі НКРЗУ утворюються робочі групи із числа членів НКРЗУ. В разі потреби до роботи НКРЗУ залучаються радники та експерти. Робочі групи очолюють члени НКРЗУ.

7. Діяльність НКРЗУ забезпечує апарат НКРЗУ. Структура і штатний розпис апарату НКРЗУ затверджуються Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи за поданням Голови НКРЗУ.

Гранична чисельність і кошторис видатків на утримання апарату НКРЗУ затверджуються в установленому законодавством порядку.

8. Основною організаційною формою діяльності НКРЗУ є її засідання, які проводяться в разі потреби, але не рідше одного разу на місяць. На засіданнях НКРЗУ розглядаються питання, які належать до компетенції НКРЗУ.

Засідання НКРЗУ скликаються та проводяться її Головою, а у разі його відсутності – заступником Голови НКРЗУ. За умови відсутності Голови НКРЗУ та його заступника НКРЗУ визначає зі свого складу головуючого на засіданні.

9. Засідання НКРЗУ проводяться за наявності не менше половини її членів. Рішення НКРЗУ приймаються більшістю членів НКРЗУ від присутніх на засіданні.

Рішення НКРЗУ підписуються Головою НКРЗУ.

На засідання НКРЗУ можуть бути запрошені представники міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадських організацій України.

10. Рішення НКРЗУ надсилаються для розгляду органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, установам, організаціям, посадовим особам, яких вони стосуються.

Посадові особи органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій сприяють НКРЗУ у здійсненні нею своїх повноважень.

11. Робота НКРЗУ проводиться за річними та перспективними планами.

Щорічний звіт про роботу НКРЗУ надається до Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та обговорюється на його засіданні.

12. Порядок організації і внутрішньої роботи НКРЗУ, що не врегульований цим Положенням, визначається регламентом НКРЗУ, який за пропозицією Голови затверджується НКРЗУ більшістю від її складу.

Розділ IV.
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НКРЗУ

1. Фінансування діяльності, матеріально-технічне забезпечення НКРЗУ, забезпечення експертиз та розробок, які проводяться на договірній основі, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України, в якому річна сума видатків на фінансування НКРЗУ затверджується окремим кодом бюджетної класифікації.

2. Для виконання покладених на неї завдань НКРЗУ може залучати кошти з інших джерел фінансування, не заборонених законами України.

Персональний склад Комітетів і їх Голів було затверджено на засіданні Комісії 15 квітня 2010 року.

Персональний склад комітетів Комісії

Комітет комплексного аналізу безпеки ядерних і радіаційних технологій, що впроваджуються, проектуються та транспортуються на територію України (Комітет I):

Голова:
ВИШНЕВСЬКИЙ Іван Миколайович

Акимов Олександр Михайлович
Бондаренко Олег Олександрович
Дубковський Вячеслав Олександрович
Клепіков Вячеслав Федорович
Коваленко Григорій Дмитрович
Кухар Валерій Петрович,
Скалецький Юрій Миколайович
Шестопалов Вячеслав Михайлович

Комітет комплексного аналізу біологічних впливів іонізуючого випромінювання на людину і навколишнє природне середовище при застосуванні ядерних і радіаційних технологій в медичних і наукових установах (Комітет II):

Голова:
ЧЕХУН Василь Федорович

Базика Дмитро Анатолійович,
Бардов Василь Гаврилович
Горова Алла Іванівна
Гродзинський Дмитро Михайлович
Гудков Ігор Миколайович
Дубковський Вячеслав Олександрович
Камінський Вячеслав Володимирович
Клименко Сергій Вікторович
Краснов Володимир Павлович
Кутлахмедов Юрій Олексійович
Мечев Дмитро Сергійович
Пилипенко Микола Іванович
Пілінська Марія Андріївна
Чехун Василь Федорович

Комітет комплексного аналізу проблем, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи (Комітет III):

Голова:
ТАЛЬКО Вікторія Василівна

Бондаренко Олег Олександрович
Вишневський Іван Миколайович
Забулонов Юрій Леонідович
Камінський Вячеслав Володимирович
Клименко Сергій Вікторович
Кундієв Юрій Ілліч
Нягу Ангеліна Іванівна
Талько Вікторія Василівна
Холоша Володимир Іванович
Шестопалов Вячеслав Михайлович
Яценко Володимир Михайлович

Комітет комплексного аналізу безпеки гірничовидобувної та переробної промисловості, поводження з радіоактивними відходами та їх впливу на населення та навколишнє природне середовище (Комітет IV):

Голова:
ЛИСИЧЕНКО Георгій Віталійович

Акимов Олександр Михайлович
Горова Алла Іванівна
Забулонов Юрій Леонідович
Кошик Юрій Йосипович
Лизун Степан Олексійович
Лисенко Олексій Юрійович
Лисиченко Георгій Віталійович
Лось Іван Павлович
Пілінська Марія Андріївна
Яковлєв Євгеній Олександрович

Комітет комплексного аналізу та визначення критеріїв встановлення зон радіоактивного забруднення територій та розроблення пропозицій щодо протирадіаційного захисту населення, персоналу та навколишнього природного середовища в цих місцевостях (Комітет V):

Голова:
КАШПАРОВ Валерій Олександрович

Базика Дмитро Анатолійович
Гродзинський Дмитро Михайлович
Гудков Ігор Миколайович
Кашпаров Валерій Олександрович
Костенецький Михайло Ілліч
Кутлахмедов Юрій Олексійович
Ліхтарьов Ілля Аронович
Прістер Борис Самуілович

Комітет системного науково-експертного аналізу проектів законодавчих ініціатив, інших нормативно-правових актів у сфері забезпечення протирадіаційного захисту населення, ядерної та радіаційної безпеки (Комітет VI):

Голова:
КОПИЛЕНКО Олександр Любимович
Балюк Галина Іванівна
Борисюк Михайло Миколайович
Качинський Анатолій Броніславович
Копиленко Олександр Любимович
Костенецький Михайло Ілліч
Лизун Степан Олексійович
Сердюк Андрій Михайлович
Холоша Володимир Іванович
Яковлєв Євгеній Олександрович

Комітет комплексного аналізу міжнародних та національних норм і стандартів радіаційної безпеки і дозиметрії та їх адаптації на території України (Комітет VII):

Голова:
ЛІХТАРЬОВ Ілля Аронович

Балюк Галина Іванівна
Борисюк Михайло Миколайович
Коваленко Григорій Дмитрович
Копиленко Олександр Любимович
Кундієв Юрій Ілліч
Ліхтарьов Ілля Аронович
Поярков Віктор Олексійович
Сердюк Андрій Михайлович
Яценко Володимир Михайлович

Структура апарату Національної комісії з радіаційного захисту населення України

Відповідно до п. 7 р. III Положення про НКРЗУ, діяльність Комісії забезпечує апарат. Структура і штатний розпис апарату НКРЗУ затверджуються Комітетом Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи за поданням Голови НКРЗУ.

Контактна інформація:

Наша адреса: 01014,
м.Київ, вул. Бастіонна, 15,

Телефони: (044) 284-75-00, 286-60-34
E-mail: info@nkrzu.gov.ua

Схема проїзду: Пішки від станції метро «Дружби народів» або їхати автобусом №62 «Контрактова площа – Ботанічний сад» чи тролейбусом №14 «Залізничний вокзал – Ботанічний сад» до кінцевої зупинки «Ботанічний сад»;

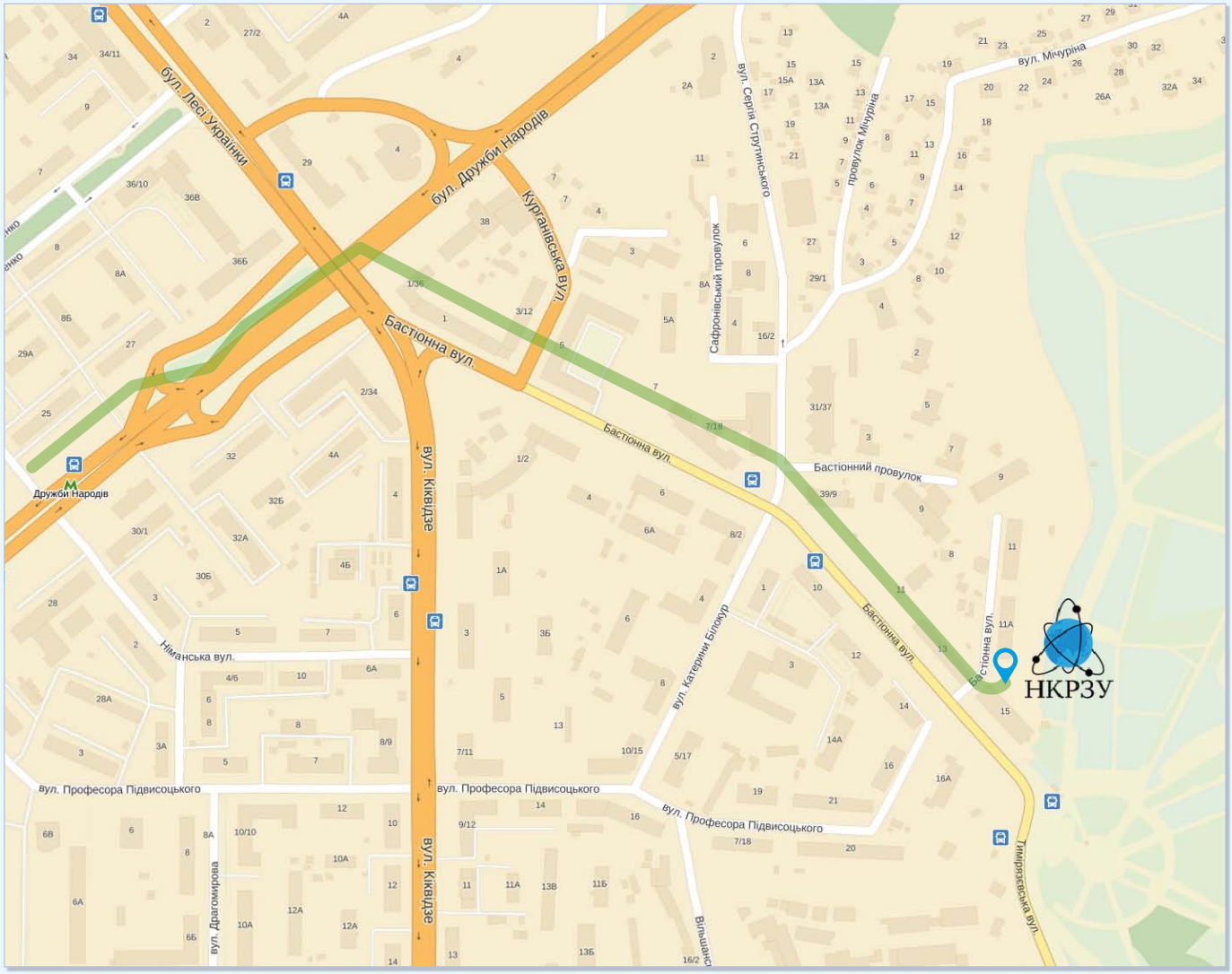

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток